Statens vegvesen

FAGSEMINAR OM NIN-LANDSKAP

Oslo 2.4.2019

Brukerperspektiv fra Statens vegvesen

Tone Høyland Stople

Statens vegvesen

Planlegging i Statens vegvesen

- Konseptvalgutredning (KVU)
- Kommunedelplan med konsekvensutredning
- Reguleringsplan

Statens vegvesen

Verdi og sårbarhetsanalyse

NIN-landskap: vil inngå som kunnskapsgrunnlag i verdi-og sårbarhetsanalyse.

- SØK, OPTIMALISERING, SILING med støtte i verdikart/konfliktkart

Statens vegvesen

Nasjonalt Referansesystem for Landskap

- 2004 La

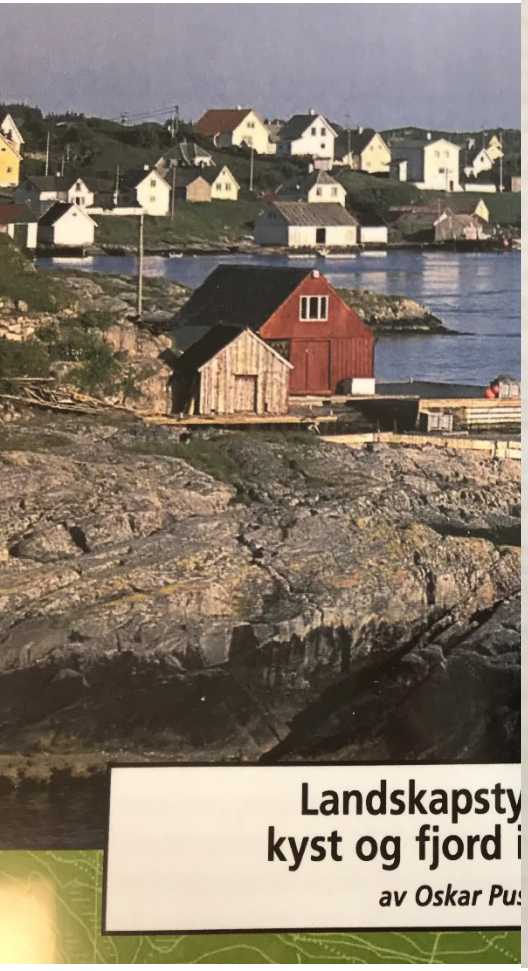

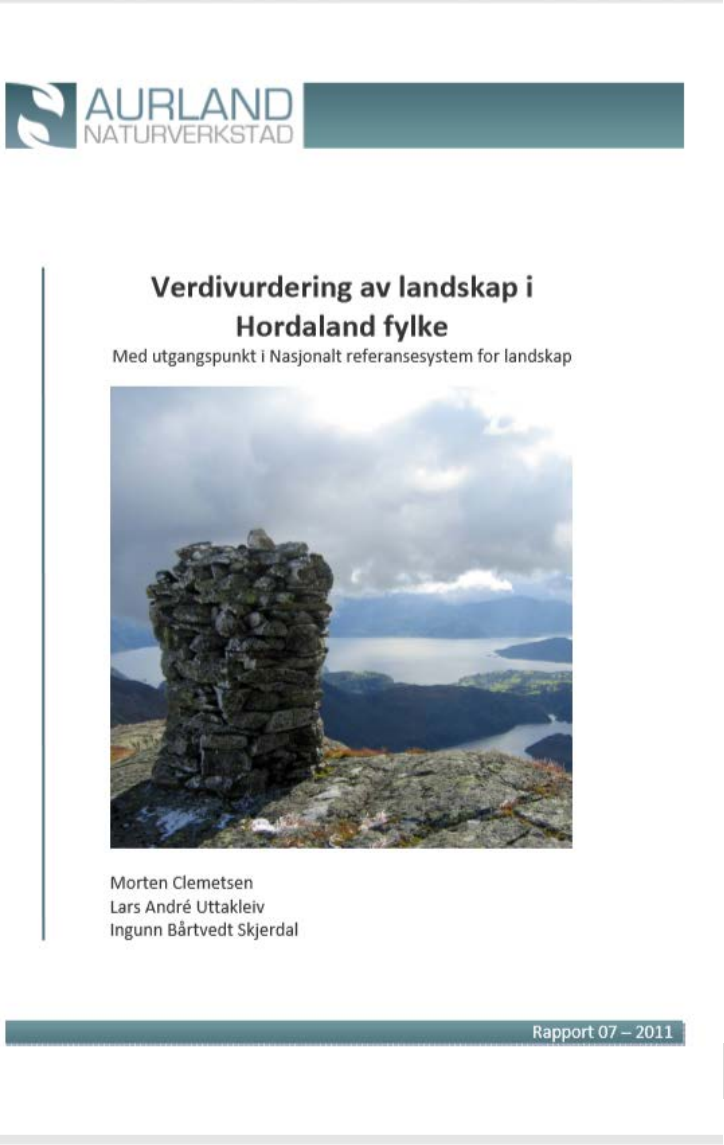

Statens vegvesen

Bufferanalyse

- Konseptbuffer viser:
- **landskapstypar (LT)** med tilhøyrande
- **landskapsområde (LO),** vist med nummer
- Underregionar (UR) er vist som eit heildekkande underlag
- Utsnittet er henta frå konsept 3.

Planarbeid 2011

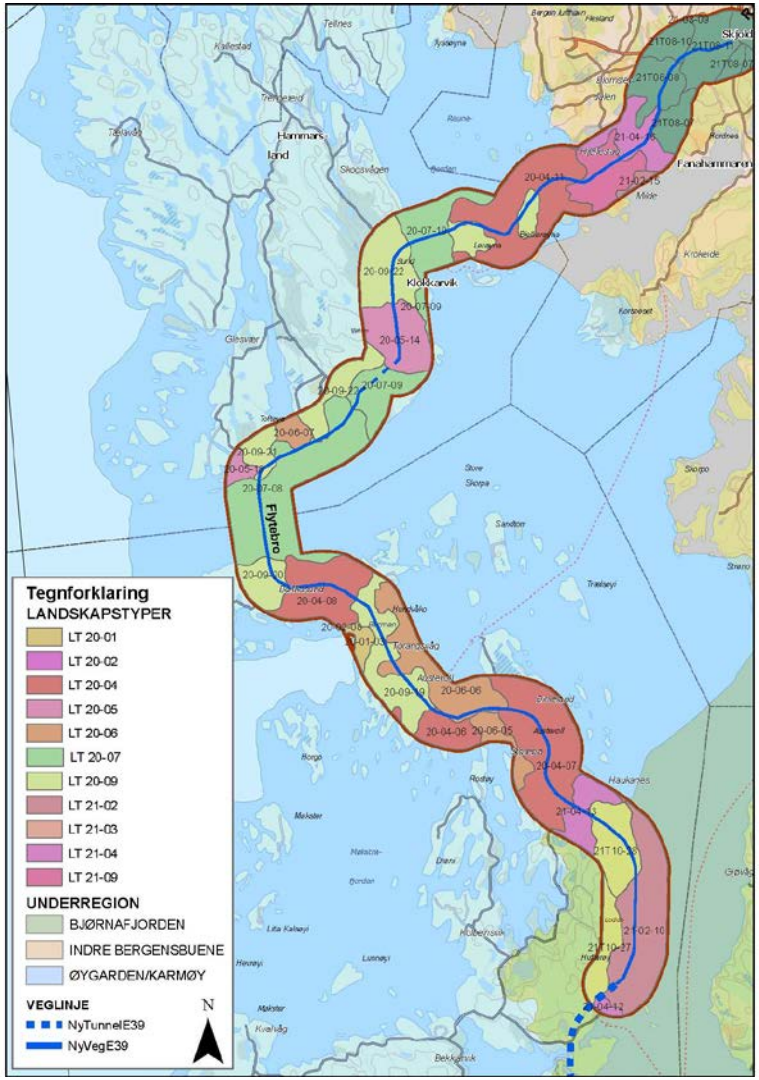

Verdi og sårbarhetsanalyse

Statens vegvesen

Eksempel

konfliktnivå ikke-prissatte tema

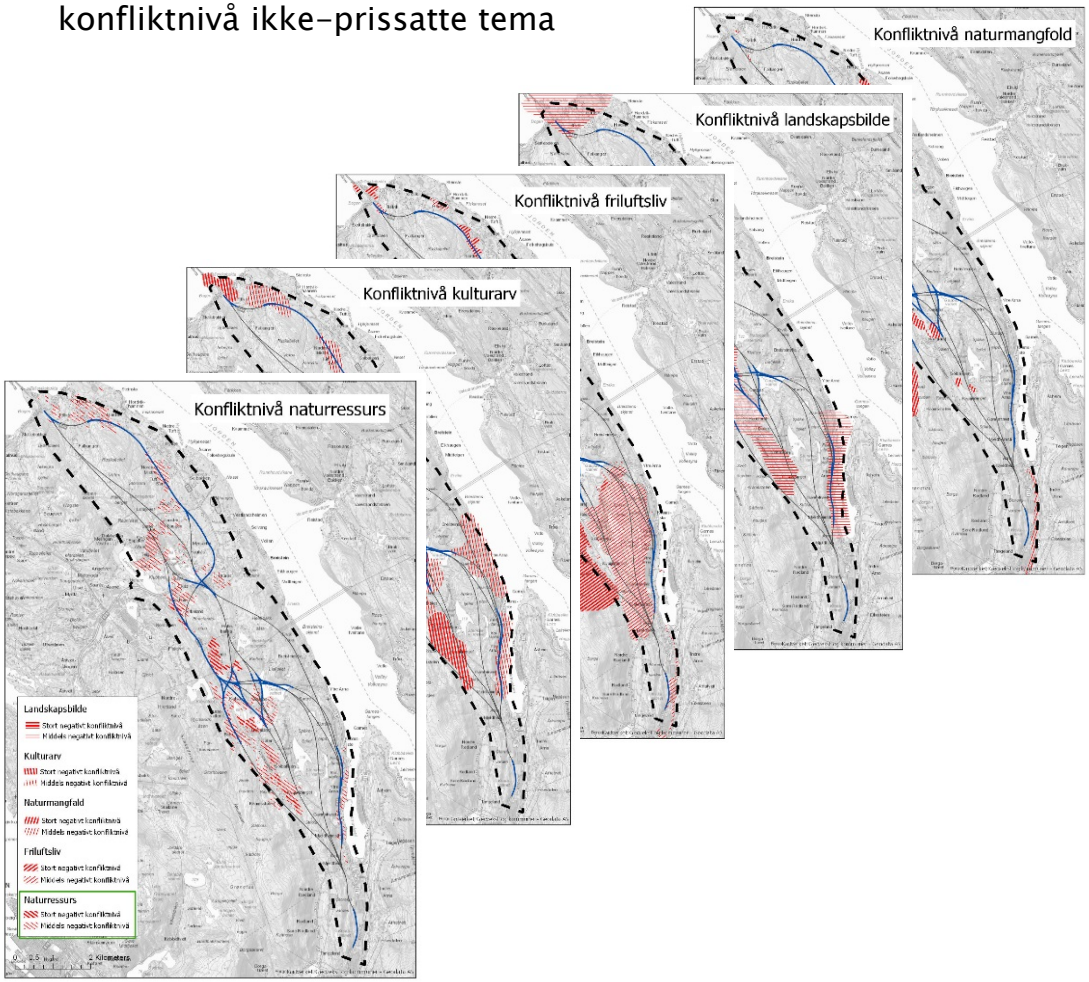

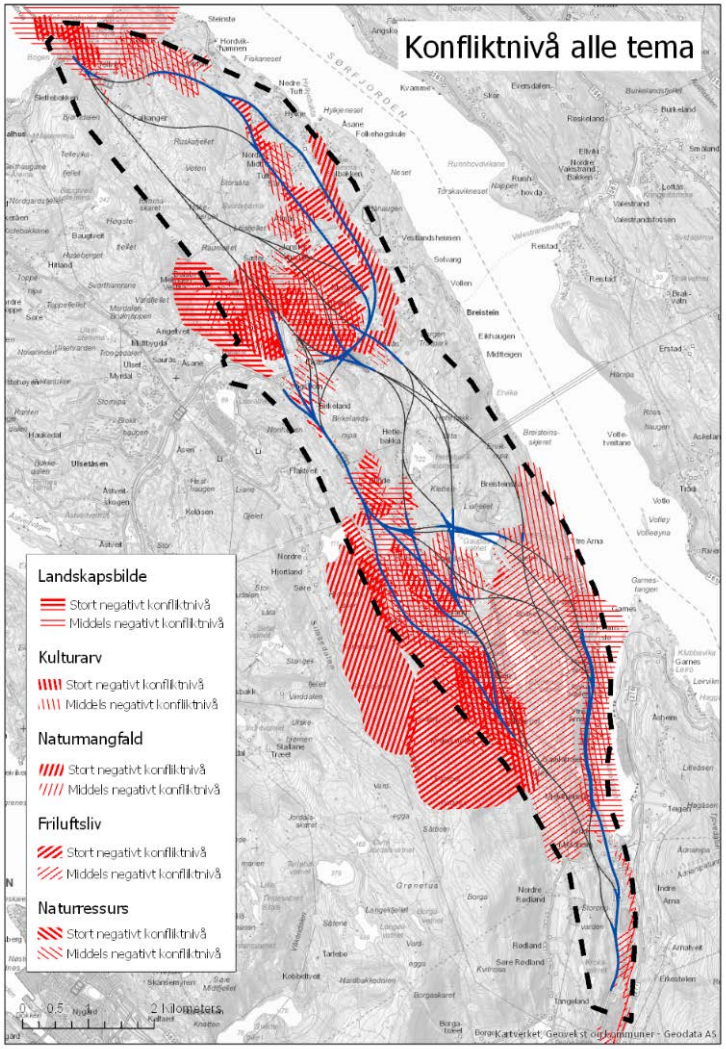

Verdi og sårbarhetsanalyse

Statens vegvesen

Eksempel

konfliktnivå ikke-prissatte tema

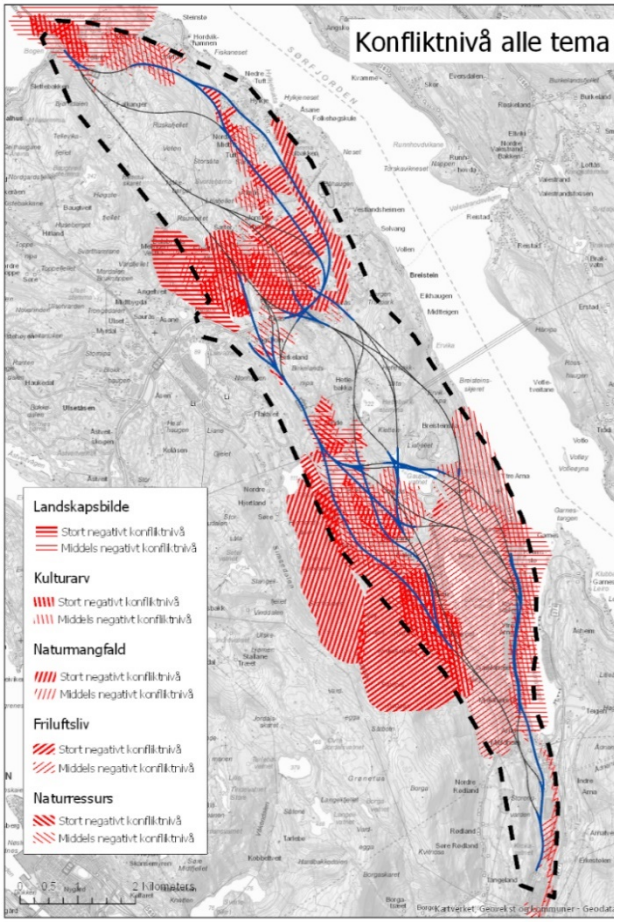

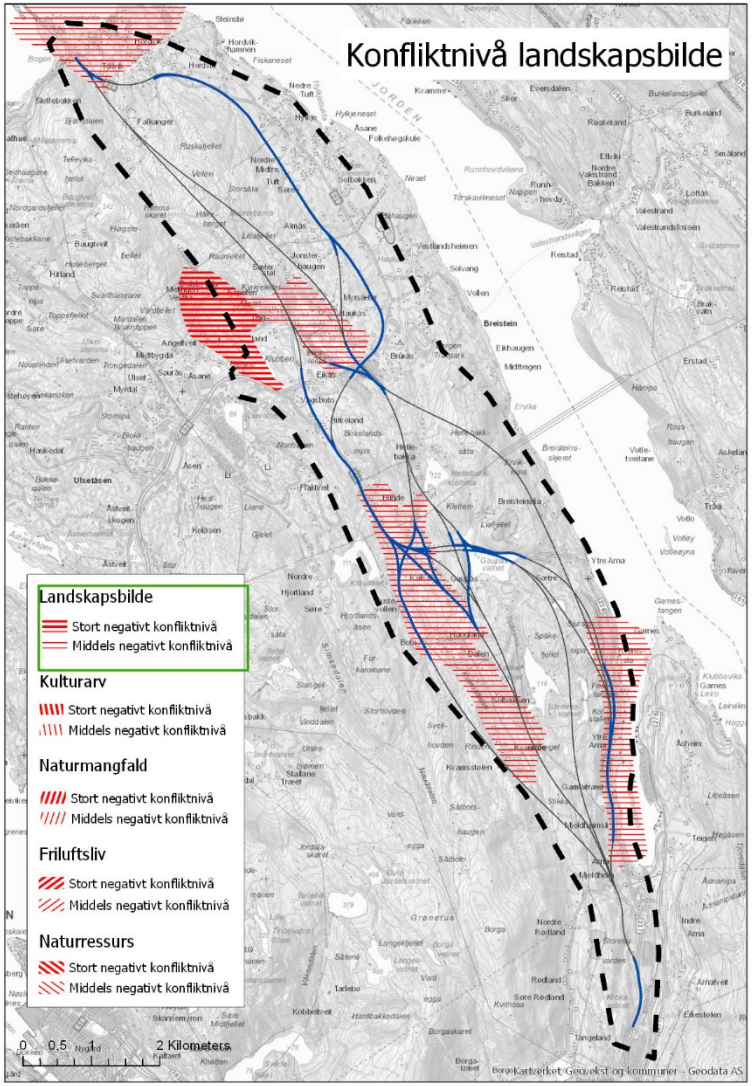

Arnadalen Foto: Synnøve Kløve-Graue, Statens vegvesen

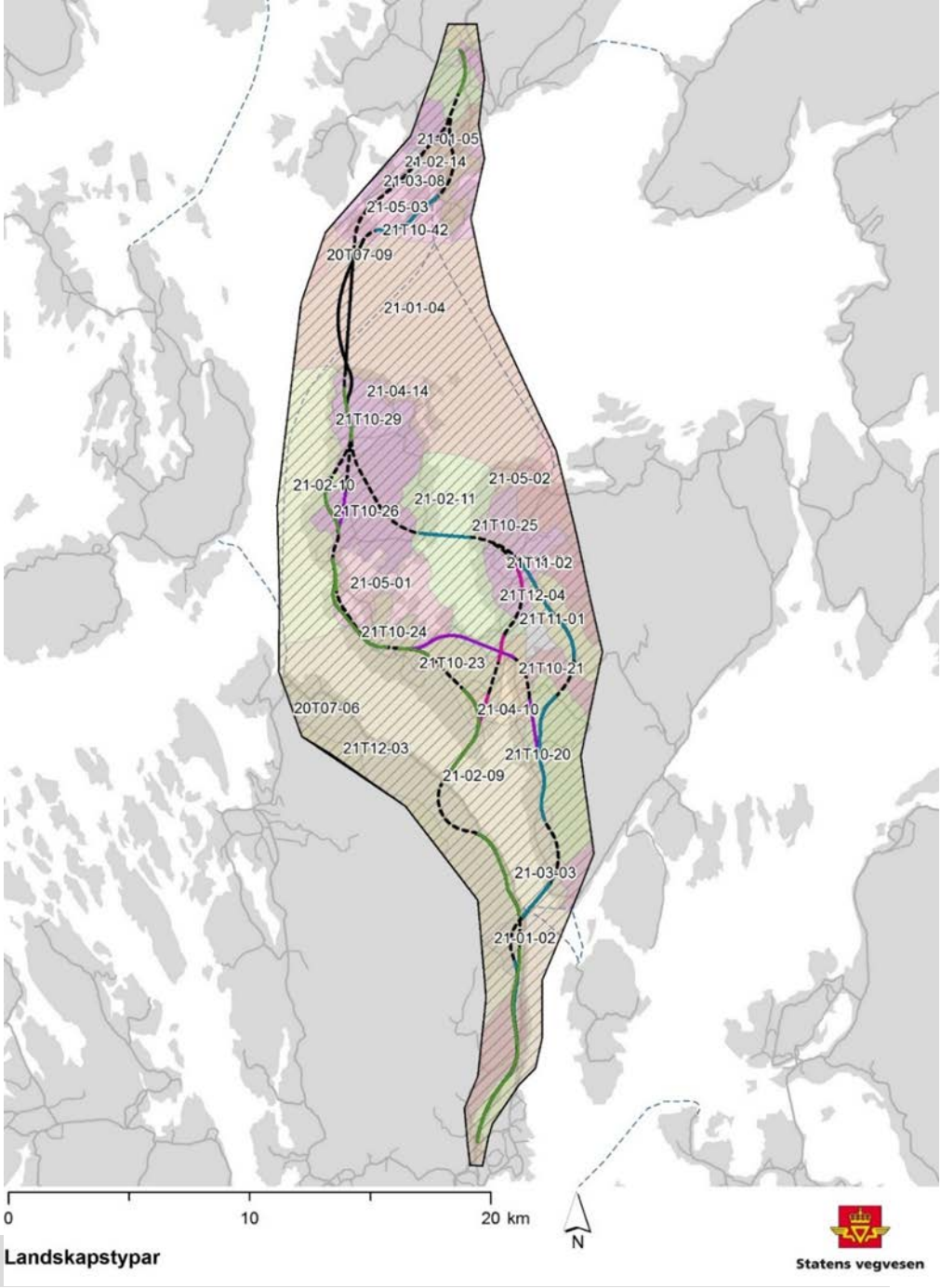
21-01-05
21-02-14
21-03-08
21-05-03
21T10-42
20T07-09
21-01-04
21-04-14
21T10-29
21-02-10
21T10-26
21-02-11
21-05-02
21T10-25
21T11-02
21-05-01
21T12-04
21T11-01
21T10-24
21T10-23
21T10-21
20T07-06
21-04-10
21T12-03
21T10-20
21-02-09
21-03-03
21-01-02
0
10
20 km
N
Landskapstypar
Statens vegvesen

02.04.2019

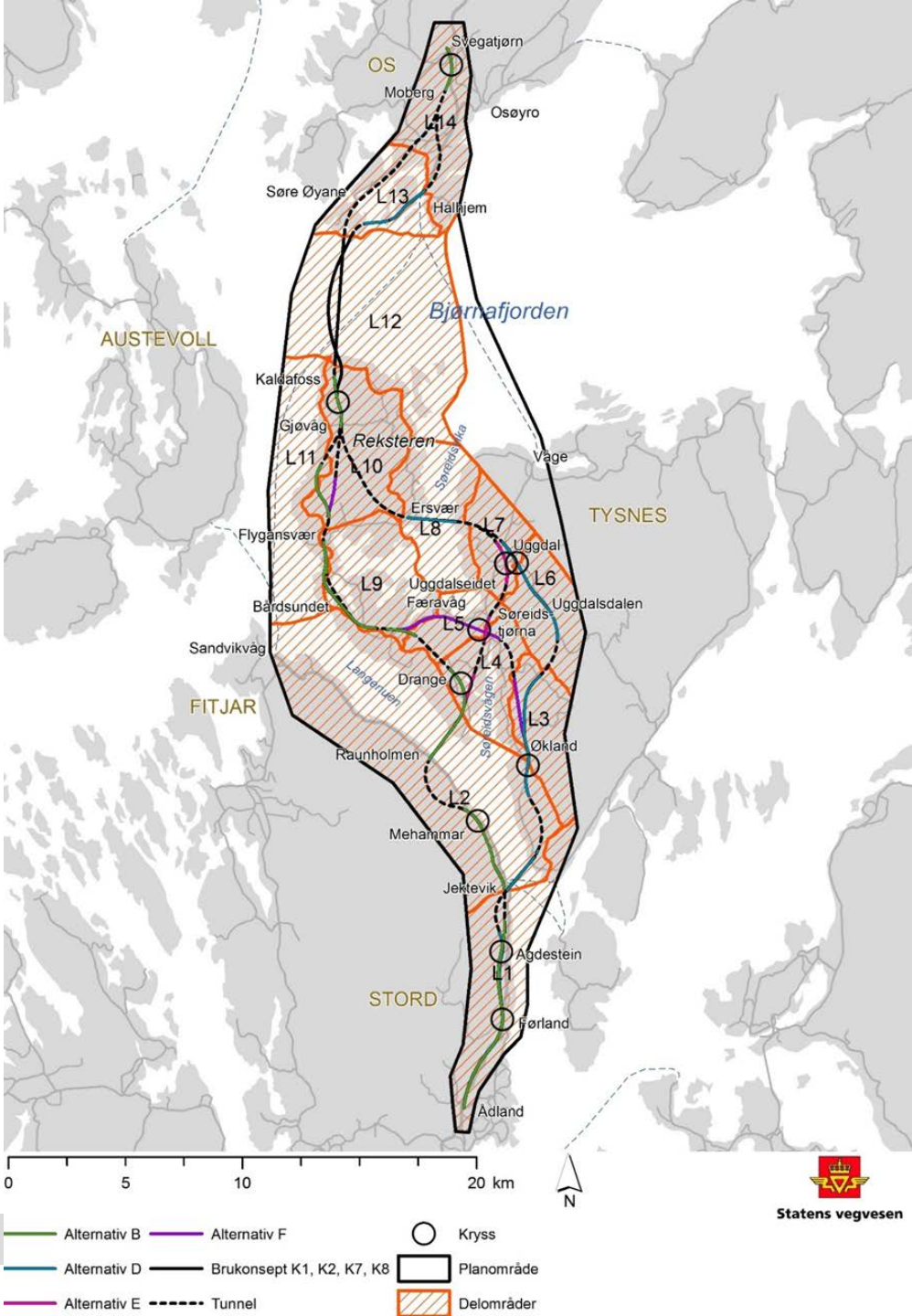

Svegatjørn
OS
Moberg
Osøyro
L14
Søre Øyane
L13
Hallhjem
L12
Bjørnafjorden
AUSTEVOLL
Kaldafoss
Gjøvåg
Reksteren
L11
L10
Søreidsvika
Våge
Ersvær
L8
L7
TYSNES
Flygansvær
Uggdal
L6
L9
Uggdalseidet
Færavåg
Uggdalsdalen
Bårdsundet
Søreids-
tjørna
L5
Sandvikvåg
L4
Langeruen
Drange
Søreidsvågen
FITJAR
L3
Økland
Raunholmen
L2
Mehammar
Jektevik
Agdestein
L1
STORD
Førland
Ådland
0
5
10
20 km
N
Statens vegvesen
Alternativ B
Alternativ F
Kryss
Alternativ D
Brukonsept K1, K2, K7, K8
Planområde
Alternativ E
Tunnel
Delområder

Statens vegvesen

Ny utgave lansert i 2018:

Håndbok V712 konsekvensanalyser

Nærøydalen Foto: Synnøve Kløve-Graue, Statens vegvesen

Avgrensninger (6.1.1)

Statens vegvesen

De fem ikke-prissatte temaene representerer ulike sider ved det naturlige- og menneskepåvirkete landskapet. Jf. Europeisk landskapskonvensjon (ELK)

Landskapsbilde	det romlige- og visuelle landskapet
Friluftsliv/by- og bygdeliv	landskapet slik folk oppfatter og bruker det
Naturmangfold	det økologiske landskapet
Kulturarv	det kulturhistoriske landskapet
Naturressurser	produksjonslandskapet

Temaene utfyller hverandre og skal ikke overlappe.

Overordna mål og føringer (6.4.2)

- Naturmangfoldloven §3 i) definerer naturmangfold som:
  - *«biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning».*

- Virkninger for landskapsmessig mangfold behandles under tema landskapsbilde.

Foto: Synnøve Kløve-Graue, Statens vegvesen

Overordna mål og føringer (6.4.2)

- **NiN Landskap**
  - er et nasjonalt heldekkende kartleggingssystem /klassifiseringssystem
  - Det svarer ut formålet med ivaretaking av landskapsmessig mangfold, som i Naturmangfoldloven er definert som *«mangfoldet av landskapstyper»*

Artsdatabanken

Statens vegvesen

Fagtema landskapsbilde, kap.6.4

- Definisjonen:
  - Landskapsbilde er her et uttrykk for landskapets romlige –og visuelle egenskaper med naturlige og menneskeskapte komponenter og elementer, som særpreger et geografisk område. Det romlige og visuelle omhandler hvordan landskapet oppleves som fysisk form

Statens vegvesen

Kunnskapsinnhenting (6.4.4)

1. Gjennomgang av eksisterende kunnskap (aktuelle databaser)

2. **Hente ut datasett fra NiN Landskap.** Etablere oversikt over landskapsvariasjonen innen utredningsområdet. Angi typetilhørighet og vurdere de aktuelle landskapstypenes utbredelse innen utredningsområdet og nasjonalt.

3. Befaring av utredningsområdet

4. Utarbeide kart hvor det skisseres en grovinndeling i delområder innen utredningsområdet med utgangspunkt i aktuelle **landskapstyper**

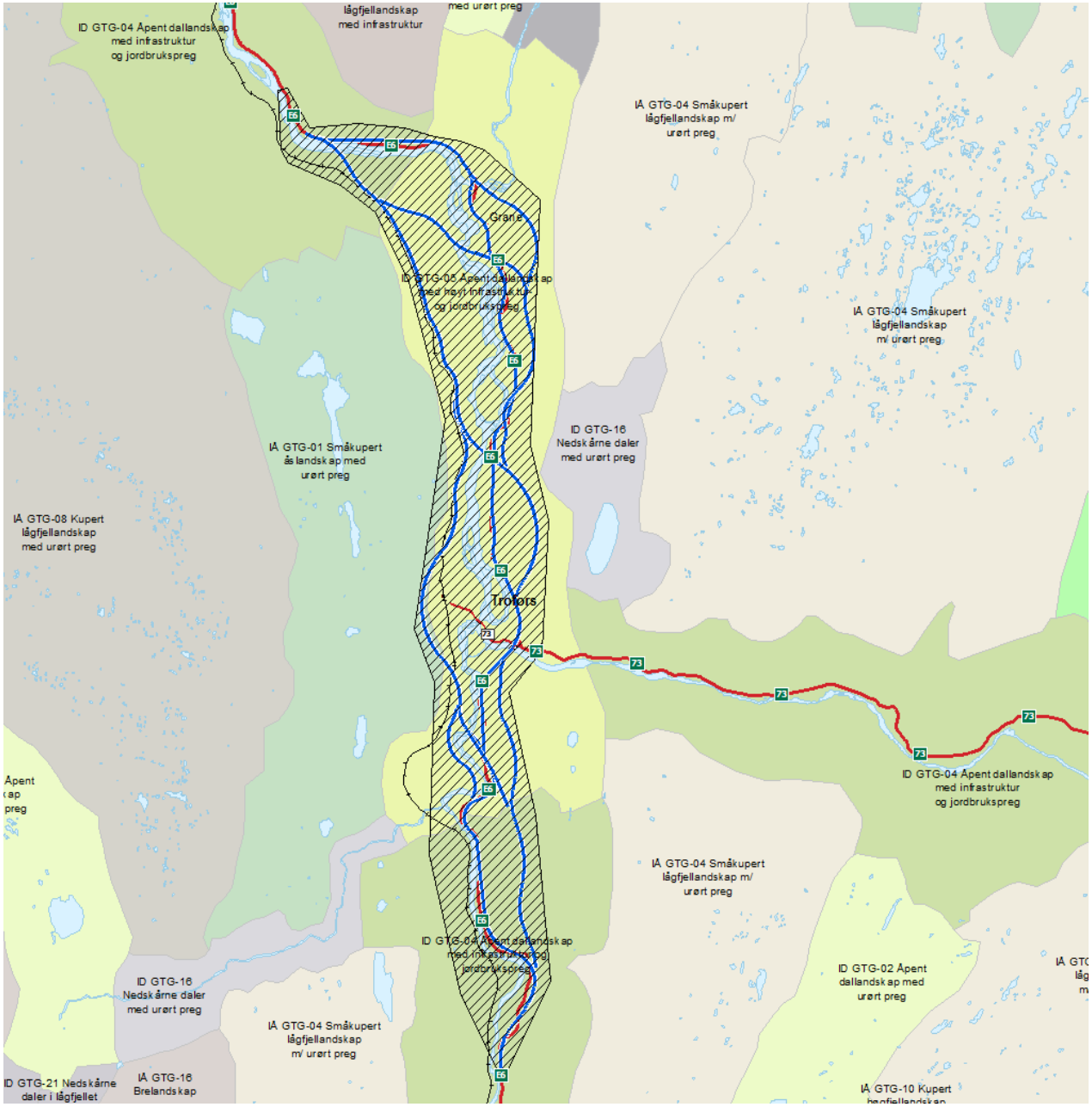

Statens vegvesen

Foto: Guri Pedersen Skei, Statens vegvesen

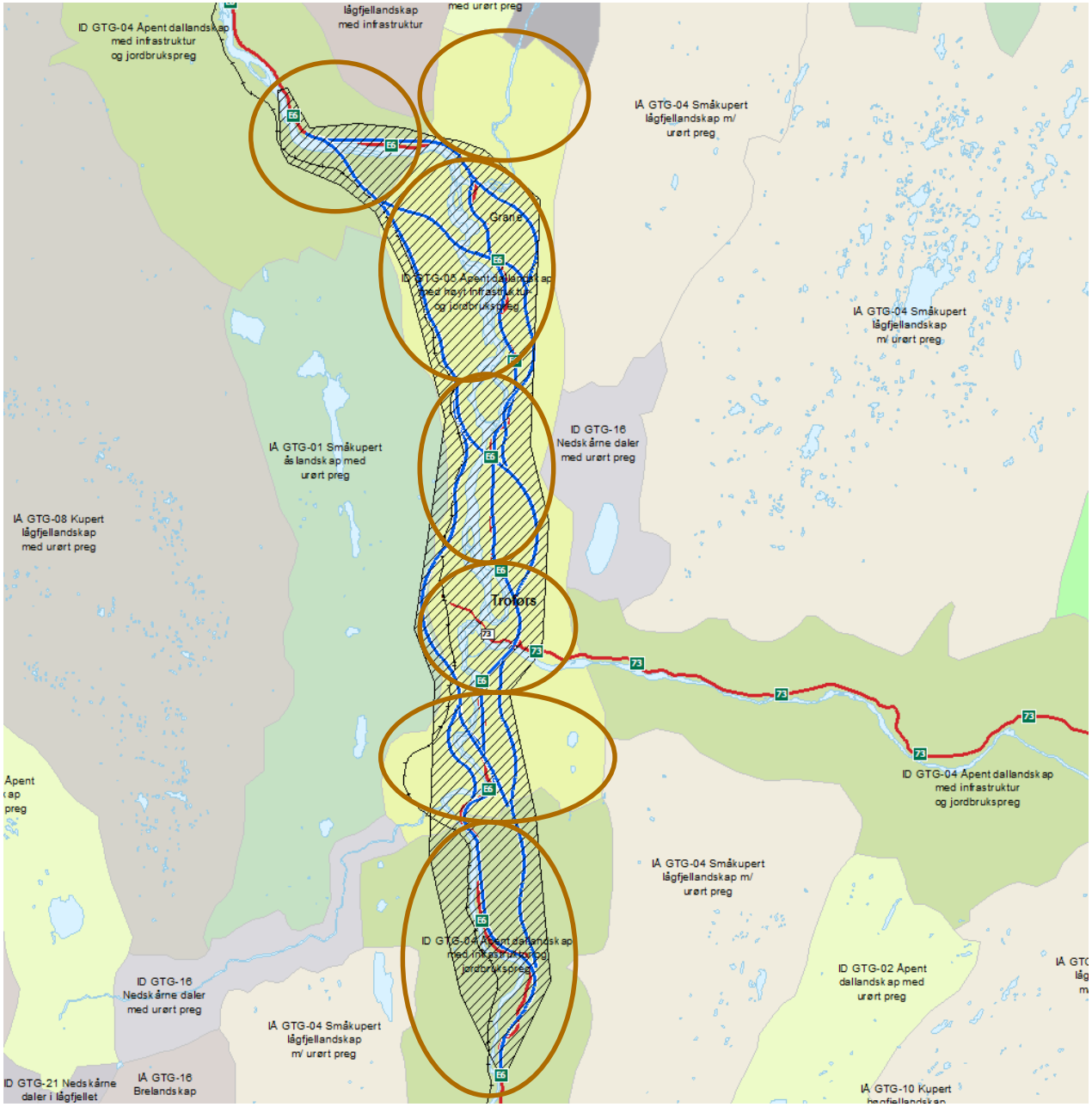

Statens vegvesen

Eksempel på utfylt skjema for fastsetting av landskapsbildets karakter

Vurdering av delområde L1 Grane		Betydning for landskapsbildets karakter
Topografiske hovedformer	Delområdet består av det åpne og relativt vide daldraget med innslag av mindre terrengformer. Vassdraget er en viktig form-dannende komponent. Delområdet utgjør et småskala landskap.	Svært viktig
Romlige egenskaper	De romlige egenskapene er knyttet til de flate partiene i dalbunnen og de klart definerte skogkledde åssidene.	Svært viktig
Naturskapte visuelle egenskaper	Elven og daldraget representerer en stor ubrutt sammenheng.	Svært viktig
Naturskapte nøkkelelementer	Elvedraget med sitt meandrerende løp gir landskapet en fin variasjon og utgjør et sentralt landskapselement.	Viktig
Vegetasjon	Vegetasjonen består av ulik formdannende vegetasjon, både naturlig blandingsskog og granfelt. Vegetasjonen avtegner seg som mosaikk og mønster. Langs elven veksler vegetasjonen mellom krattskog, innslag av artsrike enger og enkelttrær som gir variasjon og samtidig danner en visuell helhet.	Viktig
Arealbruk	Delområdet består i hovedsak av landbruksareal. Veg og bane preger arealbruken i en viss grad.	Viktig
Byform og arkitektur	Delområdet har ingen tettstedsstruktur.	Uvesentlig
Menneskeskapte visuelle egenskaper	Eksisterende E6 og jernbanelinjen danner visuelle sammenhenger i landskapet.	Viktig
Menneskeskapte nøkkelelementer	Ingen menneskeskapte nøkkelelement inngår i delområdet.	Uvesentlig

Fastsatt karakter for landskapsbildet

Det er delområdets skala, sammen med den åpne dalformen, som i første rekke definerer landskapsbildet. Elven er en sentral formdannende komponent, som sammen med infra-strukturen utgjør viktige visuelle sammenhenger. Innslag av plantet skog er en kontrast som har en viss betydning, men da som et forstyrrende element i det ellers så mosaikkpregede og lesbare landskapet.

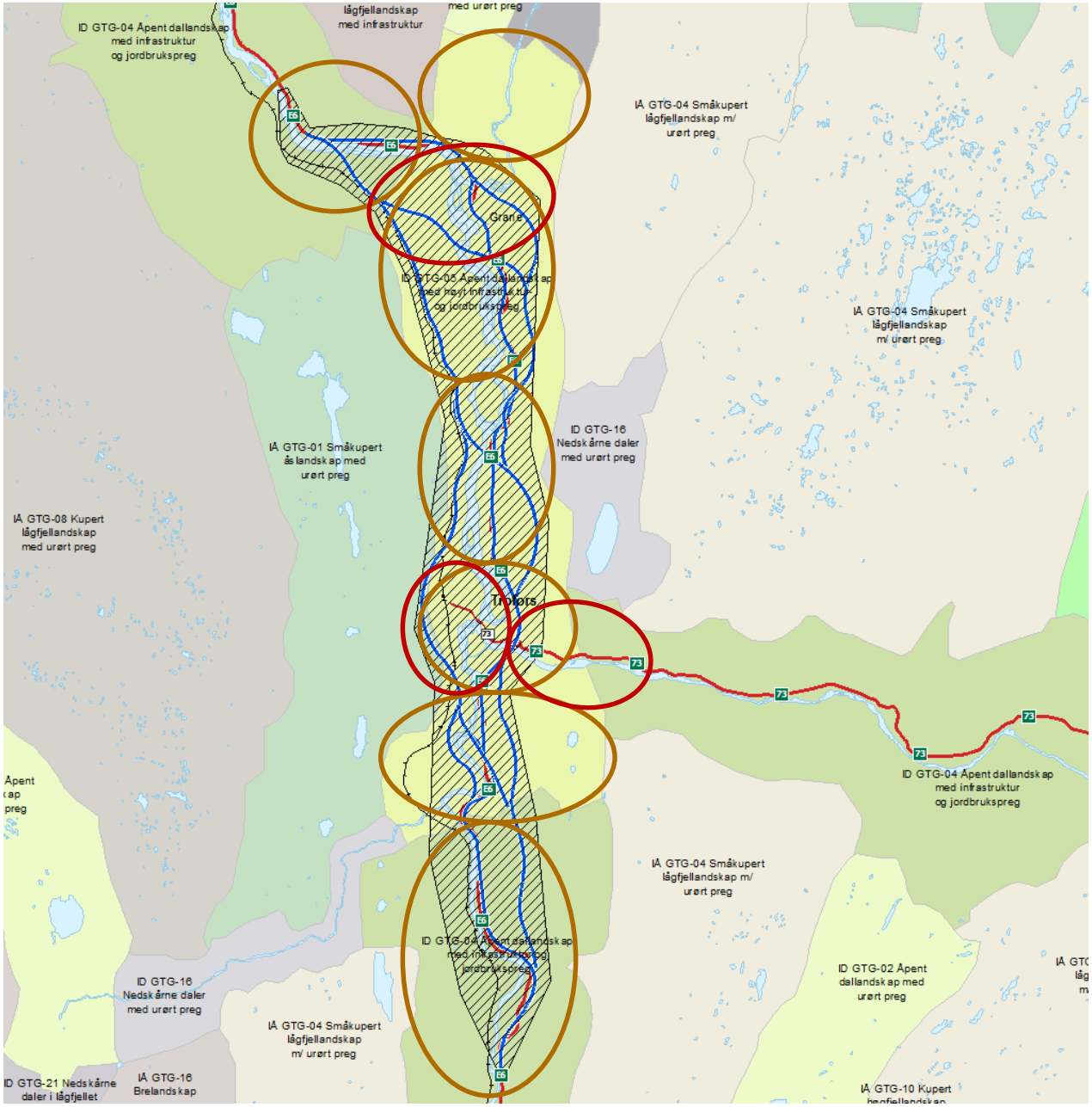

Statens vegvesen

Nærøydalen Foto: Synnøve Kløve-Graue, Statens vegvesen

Verdi ASPEKTER	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Visuelle kvaliteter	Delområde uten visuelle kvaliteter	Delområde med noen visuelle kvaliteter	Delområde med gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av lokal betydning	Delområde med særlig gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av regional betydning	Delområde med unike visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av nasjonal og/ eller internasjonal betydning
Helhet Variasjon	Delområde med dårlig balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med mindre god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med særlig god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med unik balanse mellom helhet og variasjon
Særpreg	Delområde uten særpreg	Delområde med lite særpreg	Delområde med særpreg	Delområde med stort særpreg	Delområde med svært stort særpreg
Byform Bystruktur	Delområde der byformen/ bystrukturen er fragmentert/ sprengt/ ødelagt	Delområde der byformen/ bystrukturen er noe fragmentert	Delområde med god byform/ bystruktur	Delområde med særlig god byform/ bystruktur	Delområde med en unik byform/ bystruktur
Arkitektur	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap mangler sammenheng. Er dårlig tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen mindre gode og/eller lite lesbare omgivelser. Er mindre godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen gode og lesbare omgivelser. Er tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen særlig gode og lesbare omgivelser. Er godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen unike og lesbare omgivelser. Er svært godt tilpasset byens skala
Totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/ anlegg til sammen gir et dårlig totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/ anlegg til sammen gir et noe redusert totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/ anlegg til sammen gir et godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/ anlegg til sammen gir et spesielt godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/ anlegg til sammen gir et unikt totalinntrykk
Sjeldenhet Representativitet [41]			Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne regionalt	Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne nasjonalt	
Forvaltningsprioritet/ Prioriterte landskapsområder [42] [43]			Delområdet har kvaliteter av lokal og/eller regional betydning	Delområdet har kvaliteter av regional og/eller nasjonal betydning	Delområdet har kvaliteter av nasjonal og/eller internasjonal betydning

Statens vegvesen

Erfaringer:

- Mangel på heldekkende kartleggingssystem har ført til stor variasjon i KU-analyse på fagtema landskapsbilde
  - Stor «flyhøyde» (1:250 000) i kartlegging, har ført til variasjoner i størrelse på delområder i analysen (i prosjekt på samme plannivå)

Hva NiN Landskap kan bidra til:

- Bedre forståelse for/kunnskap om overordnet landskap
- 1:50 000 passer vårt analysenivå
- Skille mellom kartlegging og analyse
- Grunnlag for å vurdere sjeldenhet/representativitet
- Skille mellom landskap og landskapsbilde (V712)